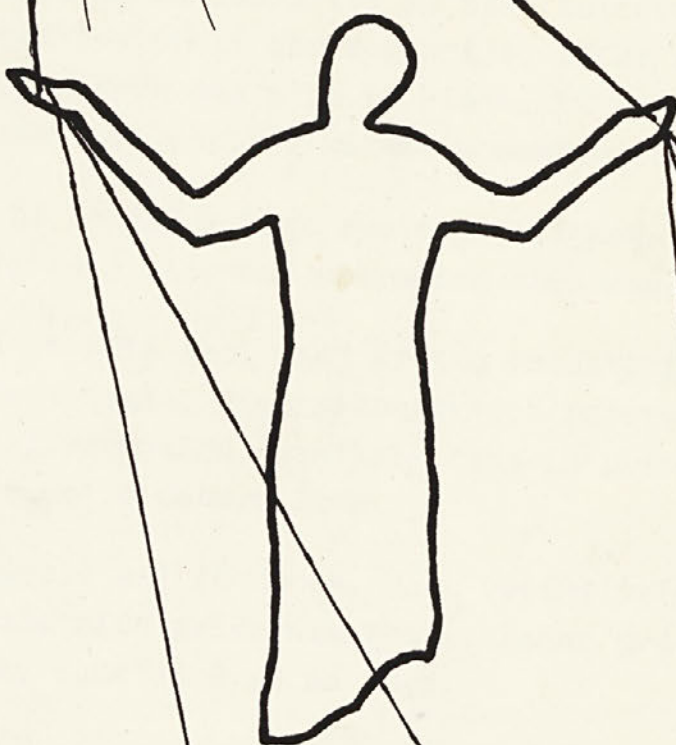

RP

3

leto XVII

ISKRE

UREDNIKOVA BESEDA

Naše ISKRE smo pripeljali do tretje številke. Maturanti smo šli po volitvah v pokoj in zato so tudi ISKRE natisnili že naši nasledniki, le taktirko si je urednik še pridržal. Zato naj se najlepše zahvalim vsem, ki so z dobro voljo pomagali.

Letos se spominjamo cele vrste pomembnih dogodkov v naši zgodovini. Tudi ISKRE so se po svojih močeh poskušale vključiti v praznovanja.

Pred 1100 leti je umrl panonski nadškof Metod, kateremu se moramo brez dvoma zahvaliti za našo kulturo. Gotovo je bil tudi močan jez proti germanizaciji. ISKRE vam prinašajo prispevek o odnosih med njim in Rimom, ki bi si spričo svojega nivoja zaslužil mesto v kakšni pomembnejši reviji.

V odmev na leto poklicev smo objavili nekatere prispevke dijakov, ki bolj ali manj posrečeno obravnavajo to snov.

V načrtu je bila tudi vsaj kratka predstavitev dr. Janeza Evangelista Kreka, čigar 120 letnica rojstva bo 27. novembra. Žal je pripravljalcu zmanjkalo časa in priobčujemo samo kratko 'iskrico' o duhovništvu.

Kot pojasnilo naj še dodam, da v večini prispevkov pišemo z veliko začetnico pridevnik Božji, kadar gre za (svoji) pridevnik, nanašajoč se na Boga.

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI urednik

Značaj slovanskega apostola sv. Metoda

15 pisem sta pisala dva papeža v letih od 876 do 884 bodisi Metodu naravnost, bodisi Svetopolku, ali pa drugim veljakom tistega časa. Ta pisma so mi odkrivala stvari, ki me o njih nista poučila ne gimnazija ne dve fakulteti. To so pisma, ki nam doslej niso bila prevedena. Sodil sem, da ob 1.100 letnici smrti tega velikega Metoka, v tem trenutku prav primerno prav njumu, njegovemu ZNAČAJU, posvetim te misli, saj še svet v tolikih letih ni bogvekako spremenil. Niti ene Metodove besede ne boste prebrali. Zvedeli pa boste nekaj izrazov iz pisem dveh papežev tistega časa, iz katerih se da prebrati Metodov značaj, Metodova dušnopastirska vnema, predvsem pa njegova neupogljiva hrbtenica. Naj takoj zakujem: če bi moral iskati koga, ki mu je bil podoben, bi moral iti vsaj do Matija Gubca, ki je stisnil zobe, da je razbeljena krona na njegovi glavi opravila svoje. Naj od tu naprej govorijo pisma.

I. Pisma papeža Janeza VIII.

Rimski papeži teh rosnih let slovanske krščanske vere so imeli pred očmi neroden vzorec v prevodu Svetega pisma izpod peresa nemškega apostola Wulfila, ki je prevedel božjo besedo v gotščino in s tem uveljavil poleg hebrejščine, grščine in latinščine v Cerkvi še četrti jezik. A bil je nestorjanec - krivoverec. Če sta se brata Ciril in Metod lotila še prevoda v 5. jezik, so v Rimu to prav lahko razumeli kot novo krivoverstvo. Zelo preprosto so sklepali: prevod SP v gotščino je prinesel eno krivoverstvo, potemtakem nam prevod v slovanščino prinaša še eno krivoverstvo, zato je treba Metodu jasno povedati, da je krivoverec in da mora pod kaznijo izobčenja jenjati moliti Očenaš v slovanščini. Vendar je bilo ravnanje papežev zelo različno. Janez VIII. je bil mil, Štefan V. pa oster. Prisluhnite:

"Blagoslovijamo tvojo zavzeto dušnopastirsko vnemo, ki jo kažeš v pridobivanju vernih duš za našega Gospoda Boga. Občudujemo te. Kakšen pospeševalec prave vere si! V istem Gospodu se silno veselimo in Boga kar naprej silno prosimo in se mu zahvaljujemo. Ta naj te še in še podžiga za svoje načrte in te milostno iztrže iz vseh nevarnosti, da bi le uspevala njegova Cerkev. Iz tvojega pisma pa smo zvedeli tudi za tvoje usodne pripetljaje. Kako zelo s teboj sočustvujemo, lahko razbereš. . . ." "Sicer pa zaradi drugih preizkušenj, ki si jih tako in drugače preстал, nikar ne bodi žalosten. Raje jih z apostolom jemlji za največje veselje. Če je Bog zate, ne bo nikogar proti tebi. Bomo pa, ko se boš pod božjim vodstvom vrnil, izpeljali do zakonitega konca oboje: krivice, ki so ti bile storjene, in kar ti je že onenjeni škof žalega storil. Oba bomo z Gospodovo pomočjo zaslišali in prereševali in v svoji sodbi ne bomo prezrli obsodbe njegove trdovratnosti."

Na isti dan je papež Janez VIII. pisal pismi knezu Svetopolku in panonskemu nadškofu Metodu. V obeh pismih obravnava eno in isto: Metod se bo moral pojaviti v Rimu in se zagovarjati zaradi očitkov, da je krivoverec. Toda Svetopolku piše pohlevno, Metodu pa jasno in ostro. Svetopolku pove: "Če bi se pa vam drznil kdo - bodisi vaš škof ali kak duhovnik - oznanjati ali pridigati kako drugače, naj se v vas vname sveta jeza in vsi enodušno in z vso odločnostjo zavržete zmotni nauk. Ostanite trdni in se držite izročila Apostolskega sedeža. Ker smo pa slišali, da vaš nadškof Metod, ki ga je bil posvetil naš prednik papež Hadrijan in ga vam določil, uči drugače, kakor je pred Apostolskim sedežem ustno in pisno izjavil, nas zelo preseneča. Prav zato mu naročamo, naj se brez kakšnega oklevanja potrudi, da pride k nam, da bomo iz njegovih ust slišali, ali veruje in se drži tistega, kar je obljubil, ali ne."

Tako papež Svetopolku, ki ni bil njegov podrejeni. Metodu, ki je bil nadškof Panoncev pa v nekoliko drugačnem slogu: "Zato ti s tem našim apostolskim pismom ukazujemo, da se brez obotavljanja potrudiš in nerudoma prideš k nam, da bomo iz

tvojih ust slišali in zares spoznali tvoj nauk, ali se držiš tako in tako pridigaš, kakor si Sveti rimski cerkvi ustno in pisno obljubil, ali pa ne. Slišali smo tudi, da maše poješ v barbarskem jeziku, v slovanskem." Bravec Metod je moral biti močan značaj, da je take požrl.

Pa je ta isti papež Janez znal biti ljubek celo po svojih delegatih, ki jih je pošiljal na Moravsko. Med drugimi je ankonskega škofa Pavla poslal skozi Germanijo in Panonijo. Ohranila so se navodila, ki jih je od papeža prejel Pavel pred odhodom na pot: Kraľju Ludoviku, ki je že rinil s svojo oblastjo med Slovane naj Pavel takole pove: "Že od starih časov je namreč običaj, da ne le znotraj Italije in v ostalih deželah Zahoda, marveč tudi znotraj vsega Ilirika izvršuje posvetitve in podeljevanje redov in namestitve Apostolski sedež ..."

"Povej jim: Jaz sem se odločil, da mora tisti, ki je tri leta prenašal nasilje, zopet dobiti sedež. Ne bomo pa razsojali glede sedeža škofije. In v skladu z uredbami dekretov se za škofa (Metoda) spodobi, da je najprej on zopet nastavljen in se šele potem privede na odgovor, da bo pač pristopil in se zagovarjal čez poldrugo leto, ko ga bo obdajala znova pridobljena veljava. Dalje, če bi hotela Alvin in Hermerik začeti pravdo z našim škofom Metodom, jima reci: Vidva sta brez kaničnega pooblastila obsodila škofa, poslanega od Apostolskega sedeža, s tem da sta ga s silo vrgla v ječo in pretepała in ločila od svete službe in za tri leta pregnala s sedeža, čeprav se je v istih treh letih po mnogih slih in v pisnih pritožil na Apostolski sedež. Nista pristojna za to, da bi sestavila sodišče, ker sta se prav vedno skušala izmikati in se tudi zdaj pretvarjata in skušata mimo Apostolskega sedeža sestaviti sodišče ..."

Navodila škofu Pavlu so daljša, a teh nekaj vrstic zadostuje, da spoznamo, kako je papež Janez znal odločno zastaviti besedo za Metoda. Kasneje se pismo nadaljuje z nasvetom, naj

se Pavel ne ozira na morebitne meddržavne zdrahe in politiko: "Ne nasedaj morebitnim izgovorom, ki bi tebi ali našemu bratu Metodu branili stopiti k Svetopolku, bodisi da se izgovarjajo na vojno bodisi da se izgovarjajo na sovraštvo..."

Sledi navodilo, kako naj ankonski škof Pavel ukrepa, ko bo moral obravnavati zmešnjavo, ki je nastala med krščanskimi zakonci: "Imej odprte oči in naj na tebi leži največja skrb glede ločitev zakoncev, tako da tisti, ki so se ločili po prejemu pisma Apostolskega sedeža brez pritoževanja zopet pripeljejo prejšnje žene, potem ko jim bo naložena ustrezna pokora in potem ko bodo odslovili tiste, ki so jih kasneje dobili. Če pa ne bodo hoteli, jih izobči iz Cerkve obenem s tistimi, kateri z njimi v skupnosti živijo, dokler ne bodo popravili, kar so zagrešili."

Še en primer preudarnega ravnanja papeža Janeza: "Glede Lazarjevega morilca pa glej, da boš sodbo izrekel v skladu z apostolskimi kanoni."

Tak je bil papež Janez in iz njegovih pisem se da brati tudi značaj bralca in ta je bil nadškof Panoncev - Metod.

II. Štefan V., preračunljiv finančnik

Drugačnega kova je bil Janezov naslednik papež Štefan V. Njegovi izrazi so trdi, administrativni in razodevajo manj srčne kulture. Nadškofa Panoncev Metoda obsodi, prekolne in izobči. Da je mogel Metod tudi tako noč prespati, zopet kaže na njegov kremeniti značaj. Škofa Dominika, zraven pa še dva duhovnika je Štefan poslal med Slovane in jim pred odhodom da le takale navodila za srečanje z Metodom: "Maše in tista sveta opravila, ki si jih je drznil Metod obhajati v slovanskem jeziku, čeprav je bil v času mojega prednika svetega papeža gospoda Janeza obljubil, da si tega ne bo več drznil, z apostolsko oblastjo popolnoma prepoveduje; naj si teh pravic nihče ne lasti. Če pa se že kdo najde, tak, ki tako dobro pozna jezik Slovanov, da bi bil sposoben po svetem

evangeljskem in apostolskem berilu podati njegovo razlago v duhovno korist tistih, ki ne razumejo, to seveda pohvali, dovoli in potrdi."

Ali je Metod ravnal prav ali ne, ko je za svojega naslednika postavil škofa Gorazda, je uganka, ki naj jo rešujejo zgodovinarji. Predvsem je pomembno pismo, ki zopet pove, kakšnega srca je pač moral biti možakar, ki je po pošti dobil takele: "Nasledniku, ki si ga je Metod drznil postaviti proti določbi vseh svetih očetov, z našo apostolsko oblastjo prepovedajte opravljanje službe, dokler ne stopi pred nas in svojo zadevo ne razloži osebno."

Poštni nabiralnik kneza Svetopolka je doživel marsikaj, med drugim tudi pismo papeža Štefana V., v katerem priporoča škofa Vikina, zavrača pa nadškofa Metoda kot krivoverca in zavrača maševanje v jeziku Slovanov. Le kakšno trdo kožo je moral imeti Metod, da je naslednji dan srečal Svetopolka, ki mu je morebiti vsebino posređoval: "Zelo čudno se nam je zdelo, ko smo zvedeli, da Metod vztraja v krivoverstvu in ne v duhovnem spodbujanju, da hoče nagajati, miru pa ne. Če je res tako, kakor smo slišali, njegovo krivoverstvo skrajno odklanjamo. Izobčenje pa, ki ga je izrekel iz prezira do vesoljne vere, naj pljuske na njegovo glavo. Ti pa in tvoj marod boste pred Svetim Duhom brez krivde, samo da se boste neoporečno držali vere, ki jo oznanja Rimska cerkev. Odslej pa naj si nikakor nihče več ne drzne, da bi božja opravila in svete skrivnosti in mašo opravljali v slovanskem jeziku, kakor si je to drznil prav ta Metod. (Strah nas je njegove prelomljene besede. Saj je nad telesom svetega apostola Petra sveto prisegel, da tega ne bo več storil.) To prepovemo z božjo in našo apostolsko oblastjo in kazen za to je izobčenje, razen seveda, če gre v duhovno korist preprostega in neukega ljudstva in če razlago evangelija ali apostola v vašem jeziku podajo ljudje, ki ta jezik obvladajo. V tem primeru vam to poklanjamo, k temu spodbujamo in vam svetujemo, da bi čimprej in čim pogosteje prišlo do tega, da bi pač vsak

jezik hvalil Boga in se mu izpovedoval. (Neupogljive pa in nepokorne, ki bi se radi prepirali in zbujaali pohujšanje, smo se odločili, če se ne bodo po prvem ali drugem opominu poboljšali, zmetati iz naročja Cerkve kakor sejalice ljujke. In da ne bi ena sama garjava ovca okužila vso vašo čredo, z vso našo silo zahtevamo, da jo obrzdate in poženete daleč čez vaše meje).

III.

V istem devetem stoletju, ko so se duhovni in svetni veljaki dajali za pravovernost in krivoverstvo, rabili tako bogat slovar, ko je šlo za medsebojno obračunavanje, ko se je snovala in kovala zlasti slovanska zgodovina, pismenstvo itn., so se isti možje znali meniti o čisto vsakdanjih stvareh. Preberimo pismo, ki ga je prikupni papež Janez VIII. pisal frajsinškemu škofu Anonu, usodnemu sopotniku našega Metoda: "Ugotovili smo, da ne manjka nič, le da v teku prihodnje sedme indikcije ali osebno prineseš ali pa po kom drugem pošlješ zlato in druge dragocenosti, o katerih praviš, da si jih zbral, in hkrati še vse dohodke prejšnje indikcije. Teh je bilo namreč premalo. Vedi, da bo izrecno treba pripisati samo tvoji trmasti zanikrnosti, če dohodki ne bodo prišli v tem določenem roku."

Prav kakor me je nekoč mama poslala v trgovino po feco, mi izzveni stavek istega papeža istemu škofu: Prosimo pa, da nam skupaj z dohodki pripelješ ali pa po drugem pošlješ najboljše orgle in mojstra, ki jih bo znal postaviti in usposobiti, da bodo sposobne za vsakršno melodijo. S tem, ko hitiš zbirati ceneno kovino v korist Svetega apostolskega sedeža, si boš z večjo vmemo pridobival dediščino spominov za na stara leta in gotovo dosegel v duhovni podobi povračilo nebeškega kraljestva."

IV. Metodovi usodni sosedje

Nadžkof Metod, nadškof Panoncev, je imel posebno žalostne, tragične ure s svojimi tovariši, s sosedom v Salzburgu, v Freisingu in Passauu. Iz papeških pisem, ki so bila poslana tem Metodovim sosedom, sta posebno dramatični dve:

1) Papež Janez VIII poziva frajsinškega škofa Anona, naj zaradi krivic, ki jih je prizadel panonskemu nadškofu Metodu, v septembru pride v Rim.

2) Papež Janez VIII pasauskemu škofu (Hermeriku) odvzema službo zaradi krivic, ki jih je prizadejal panonskemu nadškofu Metodu, dokler ne bo prišel v Rim na zaslišanje.

JANEZ VIII ŠKOFU HERMERIKU

"Mislimo, da more za objokovanje tvoje popačenosti zadoščati samo potok solza - kakor (pravi) Jeremija. Katerega svetovljana - škofa sploh nimamo v mislih - , katerega trinoga podivjanost ni prekosila tvoja predrznost in ni prekoračila zverinsko surovost, ki je našega brata soškofa kaznovala z ječo, dolgo mučila pod milim nebom v strašnem mrazu zime in megle, ki ga je odtrgala od vodstva zaupane mu Cerkve, ki je tako daleč poblaznela, da si ga dal privleči na koncil škofov in bi ga bil s konjskim bičem pretepel, ko bi ti ne bili tega preprečili drugi? Gorje škofu, ki celo škofu take prizadene in povrh tega od te roke Apostolskega sedeža posvečenemu in od tega srca potrjenemu! Vendar nočemo zdaj razpihovati tega, kar si pač storil, da bi ne bili prisiljeni brez odloga razglasiti, kar bi bilo prav. Vendar ti z oblastjo vse-mogočnega Boga in svetih prvakov apostolov Petra in Pavla in naše skromnosti začasno vzamemo občestvo pri Kristusovih skrivnostih in pri tvojih soduhovnikih in, ako z navzočim spoštovanim škofom ali celo z istim našim svetim bratom Metodom ne pohitiš v Rim, da bi te skupaj z njim zaslišali, ne bo izostala pravična kazen tam, kjer je bila odkrita tada in tolikšna oholost, in ne bo ostala brez moči težka oblast Apostolskega sedeža, ko bo dokazana tako neizmerna in silna teža izprijenosti."

JANEZ VIII ŠKOFU ANONU

"Tvoja nesramnost in predrznost ne segata le čez oblake, ampak čez sama nebesa! Polastil si se namreč pravice Apostolskega sedeža in si prilastil pravico, da si kot nekakšen patriarh sodil nad nadškofom. Še več, in prav to je še težje: svojega brata Metoda, panonskega nadškofa, ki med pogani uživa poslanstvo Apostolskega sedeža, si obravnaval bolj tiransko kakor po kanonih in si smatral, da ni vreden soglasnega mnenja a duhovnikov, ki so prišli k tebi. To si pač storil zgolj iz prezira do Svetega sedeža. Razen tega nisi dovolil, da bi prišel pred sodiščesamega Svetega sedeža, čeprav te je prosil v skladu z naukom kanonov, marveč si ga skupaj s svojimi privrženci in zavezniki takorekoč obsodil, mu onemogočil obhajanje bogoslužja in ga vrigel v ječo. Vrh tega, čeprav zatrjuješ, da si pravi Petrov človek, tako da celo oskrbuješ premoženje, ki je v Germaniji, ne le da nisi verno poročal o ječi in preganjanju tega brata in soškofa - še več, našega poslanca, ki bi mu bili mi dolžni posvetiti več skrbi -, marveč si v Rimu, ko so te naši glede njega izpraševali, lagal in celo trdil, da ga ne poznaš. Pa si bil vendar sam povzročitelj, sam spodbujevalec, končno sam vodja vseh udarcev, ki so mu bili zadani od vaših. Če se razmere tega spoštovanega škofa ne bodo toliko popravile, da bi mogel pozabiti na vso krivico, ki jo je prestal za Boga, brez odlašanja pohiti v Rim, da boš o tem položil račun. Sicer po mesecu septembru ne boš imel prav nobenega občestva, če boš z nepokorščino še dokazoval svojo upornost proti nam."

prof. Otmar Črnilogar

KAJ MI POMENI JEZUS

Starček gre po cesti. Klobuk ima na glavi, hrbet upognjen, podpira se s palico. Mimo gresta dva dečka. Prvi je večji in že hodi v šolo, drugi pa je še nerođen in je komaj shodil. Držita se za ročici. Ko prideta do starčka, ga lepo pozdravita. Starček se dečkoma nasmehne in se njunega pozdrava razveseli. Videti je, kako zelo je srečen, ko vidi otroka.

Otrokmu pomeni človeka, ki še ni omadeževan z grehom. Iz otroka žari nekaj božjega.

Tudi jaz začutim ob srečanju z otrokom nekaj take sreče, miline, nežnosti, ljubezni in nedolžnosti.

Dete leži v jasliah na slami. Povito je v plenice. Svoje ročice steguje k svoji Materi. V hlevčku se zbirajo pastirji iz vseh strani. Zunaj je tema in mraz. Toda od jasliah, iz hlevčka veje toplota, svetloba in veselje. Iz deteta - otroka žari nekaj Božjega. Dete je Jezus - je Bog.

Ali nimata otroka na cesti in dete v jasliah veliko skupnega?

Jaz si Jezusa najlaže predstavljam prav kot otroka. Jezus mi pomeni podobne ideale kot jih ima otrok. Mnogi so jih izgubili zaradi svojih slabosti. To so mir, ljubezen, sreča, dobrota.... Otrok se bori za vse te kreposti in ideale. Potrebuje jih. Skušam mu biti podoben.

Jezus mi je vzor za življenje. Ni je stvari, ki bi bila popolnejša. Jezus pa končno ni le tisti, ki bi mu le mogli biti podobni. Jezus mi pomeni tudi učitelja, ki nas uči,

kako postati zrele in čimbolj popolne osebnosti. Pomeni mi
tudi odrešenika. Za nas je trpel na križu. Tudi mi imamo
svoje težave in križe. Ne obupajmo, da nas ne bo sram pred
Jezusom v jasliah in ne pred Jezusom na Kalvariji.

Vincenc Vidmar

K O V A Č

Utrip srca
ne samo da bije;
tolče kot kovač
po trdem jeklu.

Naj podstavim tnalo
pod Tvoje kladivo?

Le tolci,
večno, brez usmiljenja,
da bo srce voljnó
samo ZATE.

Miran Srša

POHLEP

Dovolj je dnevu lastna teža.

Tako Bog.

Pa jaz?

Denar. Že roka zadrhti.

Svoboden sem?

Srečen sem?

Kot ptica v zlati kletki.

K. H.

POKLICAL SI ME

Gospod, otroka si me svetu dal,
da moje bo življenje Tvoj oltar,
v nedolžno dušo čistost si vsejal
in upal, da bom vedno Tvoj ostal.

In vstopil v množico sem zmot sveta,
ki trosi zlo pred sreče željnega.
Vsakdanji tok me vlekel za seboj,
da zgubljal pot sem, ki gre za Teboj.

Pozabljal sem, kar Ti si me učil,
da z vero trdno srečo bom dobil,
in da v nebesih tisti je zaklad,
ki skušam med ljudmi ga poiskat'.

Večkrat sem v srcu slišal tihi glas,
naj grem na polje kjer zori že klas
in kjer plevel med zlatom že kali,
iztrebit zdaj ga s svojimi močmi.

"Le hodi za menoj!" si mi dejal
"jaz vedno in povsod bom s tabo stal.
Objemi križ voljno ne zemlje slavo
šel na težko pot boš, toda pravo."

Zdaj vem, Gospod, da Ti si me izbral,
šel tja bom kjer si seme posejal.
Vem, mnogo potrebuje me ljudi
ki željni so Ljubezni, Pomoči.

David Taljat

P I S M O

Zvonec je naznanil konec utrudljivega dopoldanskega pouka in z vzdihom olajšanja sem se končno osvobodil zadnjih verig bremena, ki me je utesnjevalo celo dopoldne.

Pri kosilu sem dobil pismo. Zelo sem se ga razveselil, kakor otrok, ki mu podarijo čokolado. 'Kdo je, ki se je po dolgem času le spomnil name in mi posvetil svoj čas?' Z velikim začudenjem sem se zazrl v neznano pisavo. Obračal sem pismo in si ga ogledoval z obeh strani, a obstal sem pred nejasnostjo, od kod je prišlo in kdo ga je poslal.

Nepričakovano presenečenje me je zaprlo v svoj labirint in samo z enim očesom in ušesom sem bil prisoten pri mizi. Radovednost in bonton sta v meni tekmovala za premoč. 'Ali naj pismo odprem in se tako od drugih ločim v nenavadni svet, ki ga prinaša pismo? Ali pa naj trpinčim duha radovednosti še dolgih deset minut?' Ne, nisem si mogel kaj in vzel sem nož in pismo odprl. 'Saj bom pogledal samo, kdo je ta nepoznana, dobra duša.' Razbral sem podpis Toneta, nekdanjega sošolca iz osnovne šole. Odložil sem pismo, da bi se vrnil v resničnost, a misli so mi uhajale nazaj k pismu in naposled ušle. Pred menoj je zrasla podoba Tonetovega sproščenega obraza, obdana z mojim kritičnim mnenjem o njem. S svojo veselo naravo je mnoge zabaval, tudi sam sem opazoval njegove moralne kvalitete. Bil sem ga vesel, ker se je v različnih okoliščinah izkazal kot dober prijatelj. Po osnovni šoli sva se videvala le za praznike. S tem pismom me je veselo presenetil. 'Kako mu gre? Kaj sedaj želi od mene? Morda pa je potrj in osamljen sredi množice ljudi? Toda s čim naj mu postrežem? Z lastnimi

skrbmi in problemi?' mi je rojilo po glavi.

Po kosilu sem se z velikim zanimanjem lotil pisma. Tako-
le se je začelo:

Dragi Janez, pisma od mene verjetno nisi pričakoval. Ne bi te
rad težil s svojimi težavami, a le z iskrenostjo lahko raz-
krijem svoje misli. Premišljeval sem, na koga naj se obrnem
za svet in spomnil sem se nate in na najino poznanstvo iz os-
novne šole. Izbral si si poklic duhovnika. Tedaj se mi je
zdelo to nerazumljivo zapravljanje življenja, a nasprotova-
ti nisem hotel. Morda se boš začudil, vendar ti moram priz-
nati, da se še vedno odločam za svoj poklic. Nisem zadovoljen
s to smerjo šolanja. Slabo sem izbral po osnovni šoli. Še ve-
dno sem negotov. Bojim se, da bi postal le človek knjig, mo-
je življenje pa brez prave vsebine. Ne čudim se več, da si
šel za 'gospoda'. Tudi mene po zadnjih duhovnih vajah ta po-
klic vse bolj zanima. Vesel bi bil, če mi opišeš, kako kaj
izgleda tvoje življenje in šola, kakšni so pogoji za vpis na
Teološko fakulteto. Misliš, da imam dovolj sposobnosti za ta
poklic? Če ti ni pretežko, opiši še lastno pot odločitve. Ve-
liko mi boš s tem pomagal. Še vedno namreč tehtam razloge
'za' in 'proti'. Pričakujem tvoj odgovor in se ti zanj zahva-
ljujem že vnaprej. Lep pozdrav!

Tone

Znašel sem se v nekoliko neprijetnem položaju. Kaj takega od
Toneta ne bi pričakoval. Njegova iskrenost, pa tudi stopnja
zrelosti sta odsevali dobrega, odprtega človeka. Takoj sem
vzel pero in mu v dolgem pismu skušal odgovoriti kakor sem
vedel in znal. Po nekaj dneh mi je Tone odgovoril, da se te-
htnica nagiba na stran duhovniškega poklica.

Janez Kvaternik

POGOVOR Z AKADEMSKIM SLIKARJEM

LUCIJANOM BRATUŠEM

Lucijan Bratuš se je rodil 15. februarja 1949 v Vipavi. Po osnovni šoli je šel na Srednjo šolo za oblikovanje v Ljubljano, oddelek za grafiko. Takrat se je že začel ukvarjati s kaligrafijo. Študiral je na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer je leta 1971 diplomiral na slikarskem oddelku. Dokončal je specialko za grafiko pri prof. Marjanu Pogačniku.

Doslej je imel že precejšnje število skupinskih in samostojnih razstav, v Sloveniji in tudi izven naših meja. Je tudi dobitnik več nagrad, domačih in tujih. Udeležil se je tudi precej slikarskih kolonij.

ISKRE: Naj začnemo z našo skupno točko - srednjo šolo.

BRATUŠ: Kot sem že rekel, sem hodil na šolo za oblikovanje. Mi smo imeli še to srečo, da smo imeli več teh praktičnih predmetov. Imeli smo tudi več slovenščine kot jo imajo zdaj - vi je imate verjetno še dovolj. Zdaj pa so na škodo tega uvedli precej balasta.

ISKRE: To se pojasnjuje s pojmom 'splošna izobrazba'.

BRATUŠ: Jaz sem zelo za to, je pa veliko predmetov čisti balast. Bolje bi bilo imeti več slovenščine, zgodovine, jezikov, torej teh splošno-kulturnih predmetov.

Semenišče in šola za oblikovanje sta bili npr. vedno usmerjeni - zato ni treba kaj posebej spreminjati. Je pa vedno vprašanje: ali čimveč plitvih predmetov ali se poglobiti v stroko.

Ko smo prišli na Akademijo, nas je vse prve letnike sprejel rektor in naredil prisrčen nagovor. Priporočil nam je, naj veliko beremo, hodimo na koncerte, poslušamo glasbo, da bomo imeli široko obzorje. Tu ne gre toliko za izobrazbo kot za neko odprtost, širino. Zdajšnje šolstvo je namreč plitvo; saj je mogoče neko zbiranje podatkov, vendar je večina balasta. Saj vidite tudi pri vašem poklicu, da vas samo širina lahko reši.

ISKRE: Da, ... prava širina, širina, ki je pogojena z globino.

BRATUŠ: Saj to sem mislil. Ne mislim zdaj nekaj površnega. Znati moraš pridobljeni material povezovati, da ga lahko porabiš.

ISKRE: Nam lahko zdaj poveste kaj o svojem delu?

BRATUŠ: V poklicnem delu vozim po dveh tirih: grafično oblikovanje in čisto likovno delo: grafika, slikarstvo, risba.

V glavnem vztrajam pri oblikovanju človeške figure - ali akta, kot to nekateri imenujejo. Človeško figuro pojmem kot znak. To ni portret, ampak figura v prenesenem pomenu. Nima podobnosti s portretirancem, ampak je znak; preoblikovan, ne prenešen iz narave, ampak osebno predelan.

Mogoče je pri njih prisotna neka krčevitost. Lahko bi rekel tudi ekspresionizem, a to so pojmi, ki jih iz jezika besed vlečemo za označevanje likovnih del. Jaz vedno poudarjam, da imajo likovna dela svoj lasten jezik, ki ga je včasih težko prenašati v jezik besed. Tako jih je včasih težko razlagati gledalcem; takrat, ko slikam, ne mislim v jeziku besed, ampak v jeziku likovnih elementov, barv, kompozicije....

ISKRE: Katero tehniko pa največ uporabljate?

BRATUŠ: Največ slikam z akril barvami, ker sem zelo hiter in mi zato odgovarjajo - hitro se namreč sušijo. Potem uporabljam tudi grafiko, lesorez, tudi na keramiko sem že risal, najbolj običajno pa delam slike na papir. Je pa zanimivo, da v eni tehniki delam toliko časa, da se nekako nasitim, potem pa spremem material, da je spet nov izziv, nova možnost....

ISKRE: Kako pa je z materialom, ali ga dobite pri nas?

BRATUŠ: To je bolj slabo. Nekaj se dobi, a je bolj mizerija. Pomagam si iz Italije. Vendar so cene obupne. Ta škatlica z barvami stane npr. 80 000 lir - za Italijana je to pač 80 000 lir, za nas pa milijon in čez!

ISKRE: Tukaj vidim tudi precej tehničnih pripomočkov: osvetljevalec, kemikalije, papir,...

BRATUŠ: Precej se ukvarjam tudi s fotografijo. Na ta način si nabiram informacije od zunaj. Včasih sem morda več skiciral. Stvari lahko slikaš zgolj kot informacijo in posnetek spraviš v arhiv. Včasih potem šele čez par let kopiram kakšno fotografijo, ki je, kot sem dejal, lahko samo informacija, ali se jo da tudi praktično uporabiti pri opremi kakšnega plakata.

ISKRE: Fotografija je potem bolj stranska zadeva?

BRATUŠ: Raje bi rekel pomožno sredstvo. Tako kot je dobro vča-

sih kaj prebrati, je lahko tudi fotografija zgolj sredstvo za pridobivanje informacij iz sveta.

ISKRE: Vaše delo je čisto profesionalno. Kakšne so možnosti, da v njem uspeš, da dobiš dosti finančnih sredstev?

BRATUŠ: No, ravno zaradi tega se ukvarjam z uporabno grafiko - to je stvar preživetja. Pri nas namreč ni trga. Včasih prodam kakšno grafiko, vendar za preživetje to ne zadošča.

ISKRE: Kakšen je vaš status v družbi?

BRATUŠ: Po končani akademiji sem v svobodnem poklicu - sem samostojen kulturni delavec. V ta status je všteto socialno zavarovanje in drugi prispevki, ki jih plačuje republika. Tako imam poravnane vse socialne obveznosti, delo pa si moram sam iskati.

Nekaj malega sem tudi učil; še med študijem sem en semester učil na osnovni šoli v Kostanjevici, pred leti pa sem eno konferenco nadomeščal profesorico na srednji šoli v Ljubljani. Bilo mi je všeč, mogoče sem se tudi bolj potrudil, ker sem vedel, da bom tam samo tistih nekaj tednov. Obakrat sem dosegel lepe uspehe.

Zanimivo pa je, da med učenjem nisem naredil skoraj nič svojega. Treba se je pač odločiti: ali pedagogija ali lastno delo. Saj bi verjetno tudi v pedagoškem poklicu kaj dosegel, vendar bi trpelo osebno delo. To zahteva celega človeka. Saj sem že tukaj precej razpet med ustvarjalnim delom in uporabno grafiko. To je stvar preživetja. Ko delam eno, ne morem drugega.

ISKRE: Živite torej samo od svojega dela?

BRATUŠ: Da. S statusom svobodnega umetnika imam sicer zavarovanje za primer bolezni, vendar tega še nisem preizkusil, ker si pač ne morem privoščiti, da bi bil bolan.

Delo mi narekuje način življenja. Nisem vezan na uro in zato zjutraj včasih tudi 'poležim', po drugi strani pa dostikrat delam tudi do enih, dveh ponoči. Posebno zanimivo je pri teh naročilih, ko je včasih vse treba narediti od danes do jutri.

ISKRE: Ali je umetniški poklic vezan bolj na samoto?

BRATUŠ: Da, to delo skoraj zahteva mir. Precej časa preživim sam in v tem sploh ne vidim tragike - se namreč odlično 'za-

bavam! Nekaterim pa sploh ne gre v glavo, kako lahko živim
čisto sam. Včasih sem tudi za več dni v tejle temnici, delam
pri umetni svetlobi, kar sicer ni ravno običajno niti ne
najboljše, a tako sem se navadil. To delo pač zahteva zbra-
nost in s tem samoto, da te druge stvari ne motijo.

Kaže, da je danes v ljudeh prisoten nekakšen strah pred
samoto, pred samim seboj, pred praznoto.

ISKRE: Ali ima religioznost kakšen odmev v vašem delu?

BRATUŠ: Kolikor pa je, prihaja v glavnem preko besede, t.j.
tekstov Svetega pisma in drugih del. Tudi glasbena zakladni-
ca je bogat vir izkušenj. Vse to pa je bolj tista celotna
izkušnja, ki usmerja vse življenje, ne toliko upadabljanje
konkretnih figur. Kaže namreč, da mu ilustracije ne ležijo
ravno preveč.

Zdi se mi tudi neumno, da bi se opredeljeval, npr. ka-
toliški, krščanski slikar itd. To ni vezano na konkretno pri-
padnost; vse to so občečloveške vrednote. Dejstvo pa je, da
določena izkušnja pomaga pri duhovni rasti in potem podajanju
snovi, tako da na neki način pride tudi to do izraza. Izpo-
veduješ iz celega svojega bistva, osebnosti; kakor živiš, ta-
ko tudi izpoveduješ.

ISKRE: Umetniški poklic je torej poklic v tem smislu, da je
način življenja?

BRATUŠ: To bi bila verjetno še najboljša oznaka. Poklic je
sicer lahko tudi samo tistih osem ur - a to je najbanalnejši
pomen besede. Jaz lahko rečem, da z veseljem opravljam svoj
poklic, to je: ga ne jemljem kot breme. To pa veliko pomeni,
ali sprejmeš poklic kot dar ali kot nujo. Veliko bolj **važno** je
prvo, ne pa, koliko denarja dobiš. Žal pa je danes položaj
prej nasproten, kot pravijo južnjaki: 'Sve bih uradio da ne
bi ništa radio.' Čimmanj dela za čimveč denarja.

ISKRE: Kakšen je odnos vas kot umetnika do župnijskega ob-
čestva? In obratno: kako ljudje sprejemajo to, da je med
njimi slikar?

BRATUŠ: Kaže, da se ljudje prav posebej ne zanimajo za to. Največ kar slišijo preko javnih občil, plakatov, drugače pa jih to ne zadene. So posamezniki, ki moje delo spremljajo, nekateri sošolci in pa določen krog prijateljev, s katerimi se družim. To je relativno ozek krog in so v glavnem ljudje, ki imajo bolj duhovne interese, ne le za službo, avto itd. Drugače pa ljudje nimajo niti znanja niti zanimanja za to.

Več ali manj so vsi ustvarjalci na istem. Neki pesnik npr. pravi: pišem za krog prijateljev in če še kdo izven tega kroga sprejme pesem, sem kvečjemu zadovoljen. Jaz bi to lahko prenesel na likovno dejavnost: delam za krog znancev, včasih pa prav z veseljem odkrijem še koga, ki ga ne poznam, pa se tudi zanima za moje delo. To postane kot prijetno presenečenje, da si svoje sporočilo posredoval še nekemu drugemu.

Vsako umetniško delo je sporočanje neke misli. Oblike pa so različne: od pisnih, glasbenih,.... do likovnih.

Kako je prav tukaj v župniji: pomagam, koliko lahko s tem delom....

ISKRE: Plakati,....

BRATUŠ: No, to je že področje moje vzporedne dejavnosti, kolikor je pač potrebno. Prav ta resnična potreba so pa te stvari, ki jih imate v kapeli: slika in križev pot. Zdaj je tam še križanje - triptih, ki sem ga posodil. Pri meni je bil namreč na podstrešju, pa sem rekel, da je bolje, če visi tam, jo vsaj kdo vidi. Naredil sem jo že na akademiji - križanje je namreč moja pogosta tematika, ker je tudi eden od problemov trpeče človeške figure.

ISKRE: Bili ste na precej likovnih kolonijah. Kakšno pa je tam življenje?

BRATUŠ: To so bolj srečanja, z delom se ne pretegnejo nikjer. Je pa dobro, ko spoznaš ljudi z vseh koncev, naučiš se kaj - bolj s človeškega kot s strokovnega vidika. Jaz grem prav rad na Balkan, ker je tam čisto drugačen način življenja, tako da je včasih prav zabavno. Na ta način sem prišel precej v stik z jugoslovansko literaturo, ko so mi kolegi priporočili kakšno stvar, in odkril sem čudovite stvari, ki bi jih pri nas morda nikoli ne vzel v roke. Spoznavam tudi domačine, kulturno zakladnico, kar pa je vezano predvsem na samostane in ogled

kulturnih znamenitosti.

ISKRE: Delujete torej predvsem v jugoslovanskem prostoru?

BRATUŠ: Da, Slovenija je sicer precej na prepihu, a jaz sem zanj žal prikrajšan. Nemško ne razumem, italijansko komaj kaj, včasih se je treba kaj zmeniti kar z rokami. Jezika pa ne poznam toliko, da bi lahko stopil v stik s kulturo.

Na jug sem se obrnil, ker jezik ni bil ovira. Naučil sem se ga celo malo bolj kot je normalno, tako da lahko uživam tudi kulturne sadove. Lahko vam torej samo priporočim, da se učite jezikov.

ISKRE: Torej se čutite bolj Slovana?

BRATUŠ: Ne, tukaj pa je treba imeti jasne pojme. Jaz sem Slovenec. Delujem v Sloveniji. Spoštujem druge narode, cenim njihovo kulturo, vendar ločimo: vi ste npr. Hrvatje, z vsem svojim kulturnim bogastvom, nima pa smisla, da bi se jaz zdaj izdajal za koga drugega. Sistemi in režimi se menjajo, ljudje in kultura pa ostanejo - pogledjmo samo Primorsko, koliko oblasti je že šlo skozi. Važna je duhovna stran, ne režim.

Sem zelo proti šovinizmu. Povsod, koder sem hodil, sem odkril čudovite ljudi - in seveda tudi lumpe. Končno je le res, da so ljudje dobri in slabi. Ni pa nekdo že à priori slab, če je druge narodnosti.

ISKRE: Mene vseeno moti, da je pri nas toliko srbohrvaščine.

BRATUŠ: Saj mene tudi. Vendar se v tem bolj kaže njihova nestrpnost do naše kulture. V tem je tudi nekaj prepotence - to je primitivizem. Jaz imam čudovite prijatelje, npr. kolega v Makedoniji, ki odlično govori slovensko. Če imaš opravka z inteligentnimi ljudmi, je to čisto nekaj drugega. Pri nas pa imamo največkrat opravka s primitivnimi.

Po Balkanu sem imel stik z inteligentnimi in preprostimi kmečkimi ljudmi in lahko rečem, da so to čudoviti ljudje. Samo tisto, kar je šlo v Beograd, - tam je pa sama lumparija. Kdor se je hotel preživeti, je moral biti baraba. Z jezikom je pa tako: kdor hoče, se ga nauči.

pogovarjali so se:

Bahčič, Bajc, Kvaternik, Lah

BRANJE SVETEGA PISMA

Molitvi psalmov, ki jo skupnost konča s himno, naj sledi branje Svetega pisma. '... skrbi za branje Svetega pisma,...' (1 Tim 4,13). Tudi tukaj bomo morali premagati precej škodljivih predsodkov, preden bomo dosegli pravi način skupnega branja Svetega pisma. Skoraj vsi smo zrasli v prepričanju, da je branje Svetega pisma samo vsakodnevno poslušanje Božje besede. Zato postane branje Svetega pisma za marsikoga samo branje nekaj kratkih, izbranih vrstic, ki naj oblikujejo vodilno misel dneva. Nobenega dvoma ni, da so odlomki Svetega pisma za vsak dan, ki so jih npr. izdali Moravski bratje, pravi blagoslov za vsakega, ki jih je kdaj uporabljal. To so v svoje prijetno presenečenje odkrili mnogi posebno v času preganjanja Cerkve. Vendar pa je enako gotovo, da kratki odlomki ne morejo in ne smejo nadomestiti branja Svetega pisma kot celote. Nekaj vrstic vsak dan pač ni Sveto pismo, ki bo ostalo vseskozi do konca sveta. Sveto pismo je več kot geslo. Prav tako je več kot 'luč za danes'. Sveto pismo je razodeta Božja beseda za vse ljudi in vse čase. Ne sestoji iz posamičnih odlomkov; je celota in kot tako naj bi ga tudi uporabljali.

Kot celota je Sveto pismo razodeta Božja beseda. Samo v neizčrpnosti njegovih notranjih odnosov, v povezavi med Staro in Novo zavezo, med obljubo in izpolnitvijo, daritvijo in zavezo, zavezo in evangelijem, križem in vstajenjem, vero in pokornostjo, izpolnitvijo in upanjem bomo dojeli polno pričevanje o Jezusu Kristusu. Zaradi tega morajo skupinske pobožnosti poleg molitve psalmov vključevati tudi daljše branje iz Stare in Nove zaveze.

Krščansko družinsko občestvo bi gotovo moralo biti sposobno branja in poslušanja enega poglavja iz Stare zaveze in vsaj pol poglavja iz Nove zjutraj in zvečer. Ko to prvič poskusimo, se seveda večini še ta skromna mera zdi preveč in bodo začeli negodovati. Ugovarjali bodo, da je nemogoče sprejeti in obdržati v sebi takšno bogastvo misli in asociacij, da celo kažemo nespoštovanje do Božje besede, če beremo več, kot lahko resno prebavimo. Ti ugovori nas bodo hitro pripravili do tega,

da se bomo spet zadovoljili samo z branjem kratkih odlomkov.

V resnici pa v tem zadržanju tiči velika zmota. Če je res nam, zrelim kristjanom težko slediti enemu samemu poglavju iz Stare zaveze, nas to lahko samo navda z globokim sramom: kakšno spričevalo je to o našem poznanju in prejšnjem branju Svetega pisma? Če bi bolje poznali vsebino tega, kar beremo, bi mogli slediti poglavju brez težav, še posebno, če imamo Sveto pismo v rokah in sodelujemo pri branju. Seveda pa moramo priznati, da je Sveto pismo za nas še vedno v glavnem neznan-ka. K čemu drugemu naj nas spodbudi spoznanje te napake, našega nepoznanja Božje besede, kakor k temu, da resneje in zvesteje poskušamo nadoknaditi to, kar smo zanemarili. In mar niso ravno duhovniki tisti, ki bi morali začeti z delom na tem področju?

Nikar ne ugovarjajte, da je namen skupinskih pobožnosti vse globlji kot spoznavanje vsebine Svetega pisma; da je to zadnje precej nepomembno in nekaj, kar se mora doseči izven molitve. Za tem ugovorom stoji popolnoma napačno razumevanje pobožnosti. Božjo besedo mora slišati vsak na svoj način in v skladu s tem, koliko jo more razumeti. Otrok sliši in spoznava Sveto pismo najprej pri družinski molitvi; odrasel kristjan ga spoznava vedno znova in bolje in se ne bo nikoli zadovoljil s poznanjem gole zgodbe.

Ne le mlad, ampak tudi zrel kristjan se bo pritoževal, da je branje Svetega pisma zanj pogosto predolgo in da je v njem veliko stvari, ki jih ne razume. K temu je treba reči, da bo za zrelega kristjana vsako branje Svetega pisma 'predolgo', tudi najkrajše. Kaj to pomeni? Sveto pismo je celota in vsaka beseda, vsak stavek vsebuje tako bogastvo povezav z ostalo vsebino, da je težko vedno imeti pred očmi celoto, ko poslušamo določen odlomek. Tako postane jasno, da Sveto pismo kot celota in zato tudi vsak odlomek sega daleč preko zmožnosti našega dojetanja. Dobro je, če se tega dejstva neprestano zavedamo, saj nam vedno znova kaže na Kristusa, 'v katerem so skriti vsi zakladi modrosti in vednosti.' (Kol 2,3). Tako morda lahko rečemo, da mora biti vsako branje Svetega pisma nekako 'predolgo'; Sveto pismo namreč ni samo občečloveška in vsakdanja modrost, ampak je Božja beseda, razodeta v Jezusu Kristusu.

Ker je Sveto pismo corpus, živa celota, mora biti t.i. lectio continua ali nepretrgano branje prirejeno za branje v družinski skupnosti. Zgodovinske knjige, preroke, evangelije, pisma in razodetje beremo in poslušamo kot Božjo besedo v njihovem sobesedilu. Po njih je poslušajoče občestvo postavljeno v sredo čudovite zgodbe o razodevanju izraelskemu ljudstvu z njegovimi preroki, sodniki, kralji, duhovniki, njegovimi vojnami, praznovanji, daritvami in trpljenjem. Občestvo verujočih je vtkano v božično zgodbo, v krst, v čudeže in učenje, v trpljenje, smrt in vstajenje Jezusa Kristusa; sodeluje v samem dogodku odrešenja sveta, ki se je zgodil na tej zemlji, in s tem prejema odrešenje po Jezusu Kristusu.

Nepretrgano branje svetopisemskih knjig prisili vsakega, ki hoče poslušati, da se postavi tja, kjer je Bog deloval enkrat za vselej za odrešenje ljudi - oziroma da pusti, da Bog tam pride do njega. Postanemo del tistega, kar se je nekoč zgodilo za naše odrešenje. Tudi mi, kolikor pozabljamo in izgubljammo sebe, gremo prek Rdečega morja, skoz puščavo, čez Jordan v obljubljeno deželo. Z Izraelom padamo v dvome in nevero in skozi kazen in kes ponovno okušamo Božjo pomoč in zvestobo. Vse to ni sanjarjenje, ampak sveta, Božja stvarnost. Iztrgani smo iz lastnega življenja in posajeni v sredo svete zgodovine Boga na zemlji, kjer je Bog z nami prenašal - in še prenaša - naše težave in grehe, kazen in usmiljenje. Ni res, da je Bog opazovalec in da on deluje v našem vsakdanu, kakorkoli že je leta pomemben; prej smo mi spoštljivi poslušalci in sodelavci pri Božjem delovanju v svetem načrtu, v Kristusovem bivanju na zemlji. Samo kolikor smo na tem mestu, je Bog z nami tudi danes.

In tako pride do popolnega preobrata. Božja pomoč in prisotnost se ne izkazujeta toliko v našem življenju, pač pa sta se nam očitno pokazali v življenju Jezusa Kristusa. V bistvu je za nas pomembnejše, da vemo, kaj je Bog naredil za Izrael, za svojega Sina Jezusa Kristusa, kot pa da tuhtamo, kaj Bog danes namerava z nami. Dejstvo, da je Jezus Kristus umrl, je pomembnejše kot pa dejstvo, da bom jaz umrl; in dejstvo, da je Jezus Kristus vstal od mrtvih, je edini temelj mojega upanja, da bom tudi jaz obujen od mrtvih na sodni dan. Naše odrešenje je 'zunaj nas' (extra nos). Nobene rešitve ne najdem v svojem življenju (to je v sebi), ampak le v Jezusu Kristusu. Samo tisti,

ki se pusti najti v Jezusu Kristusu, v njegovem učlovečenju, križu in vstajenju, je z Bogom in Bog z njim.

V tej luči dobi branje Svetega pisma vsak dan večji pomen in odrešenjsko moč. To, kar imenujemo svoje življenje, težave, krivdo, ni na noben način vsa stvarnost; tam, v Svetem pismu je naše življenje, naše težave, naša krivda in naše odrešenje. Ker je Bog hotel tam delovati za nas, bomo samo tam odrešeni. Samo iz Svetega pisma se učimo spoznavati svoje lastno življenje. Bog Abrahama, Izaka in Jakoba je Bog in Oče Jezusa Kristusa in naš Oče.

Truditi se moramo, da spet spoznamo Sveto pismo tako, kot so ga poznali reformatorji in naši očetje. Ne smemo godrnjati nad časom in delom, ki ga to zahteva: Sveto pismo moramo poznati najprej in predvsem zaradi svojega lastnega odrešenja. Poleg tega je še dosti drugih razlogov, ki govorijo o izredni nujnosti tega. Kako naj bomo npr. gotovi in samozavestni v delovanju na področju osebnega in župnijskega življenja, če ne stojimo na trdnih bibličnih tleh? Našega dela ne usmerja naše srce, ampak Božja beseda. A kdo danes kaj dosti razume potrebo po bibličnem znanju? Kako pogosto slišimo brezštevilne razloge 'iz življenja' in 'iz izkušenj', ki se navajajo kot temelj tudi najbolj odločilnim potezam, pričevanje Svetega pisma pa se opušča - in to pričevanje bi morda pokazalo ravno v nasprotno smer.

Seveda ni presenetljivo, da človek, ki hoče sejati dvom o modrosti Svetega pisma, le-tega verjetno ni kaj dosti resno bral, spoznaval in preučeval. Človek, ki si ne prizadeva, da bi se oprijel Svetega pisma, ni evangeljski kristjan.

Lahko se vprašamo še naprej: kako bomo sploh mogli pomagati sobratu in mu pokazati ravno pot iz njegovih težav in dvomov, če ne z Božjo besedo? Vse naše besede hitro odpovedo. On pa, ki kot dober 'gospodar, ki prinaša iz svojega zaklada novo in staro' (Mt 13,52), on, ki lahko govori iz obilja Božje besede, iz bogastva nasvetov, opominov in tolažb Svetega pisma, bo z Božjo besedo zmožen premagati zle duhove in pomagati sobratu. 'Že od detinstva poznaš Sveto pismo in to ti more po veri v Jezusa Kristusa dati modrost, ki vodi v zveličanje.' (2 Tim 3,15).

Kako naj beremo Sveto pismo? Pri družinskih pobožnostih je najbolje, da se različni člani menjajo pri branju. Pri tem kmalu postane očitno, da ni lahko naglas brati Svetega pisma za druge. Bolj ko je branje pristno, bolj ko je stvarno, bolj ko je bralčev odnos do snovi ponižen, bolj se bo branje skladalo z vsebino.

Pogosto postane razlika med izkušenim kristjanom in novincem naravnost očitna. Kot pravilo za pravilno branje Svetega pisma lahko vzamemo tole: bralec se ne sme nikoli izenačiti z osebo, ki govori v Svetem pismu. Nisem jaz jezen, ampak Bog; ne delim jaz tolažbe, ampak Bog; ne opominjam jaz, ampak Bog opominja po Svetem pismu. Seveda bom dejstvo, da je Bog tisti, ki je jezen, ki tolaži in opominja, lahko izrazil ne z neko brezbriznostjo in privajenostjo, ampak samo z najglobljo so-prizadetostjo, kot nekdo, ki ve, da je sam nagovorjen. Vsa razlika med pravim in napačnim branjem Svetega pisma je v tem, da se ne istovetim z Bogom, ampak mu preprosto služim. Drugače postanem retoričen, čustven, sentimentalen, ali pa vsiljiv in oblasten; to je: usmerjam poslušalčevo pozornost nase namesto na Besedo. To pa je najhujša napaka pri razlaganju Svetega pisma.

Če stvar lahko osvetlimo s kakšno primerjavo z drugega področja, lahko rečeno, da je položaj bralca Svetega pisma najbližji mojemu, ko berem drugim prijateljevo pismo. Ne bom ga bral, kot da sem ga jaz napisal; distanca med nama je očitna, ko berem. Vseeno pa je nemogoče brati prijateljevo pismo tako, kot bi ne imelo nobene zveze z mano. Bral ga bom z osebnim zanimanjem in spoštovanjem. Pravilno branje Svetega pisma ni tehnična vaja, ki se je da naučiti, ampak je nekaj, kar raste in pojema v skladu s človekovim osebnim razpoloženjem. Nešolano, okorno podajanje Svetega pisma, kot ga srečamo pri marsikaterem kristjanu, ki je dozorel v izkušnjah, dostikrat daleč prekaša tudi najbolj gladko branje duhovnika. V krščanski družinski skupnosti lahko kdo tudi v tem oziru svetuje in pomaga drugim.

Dietrich Bonhoeffer: GEMEINSAMES LEBEN

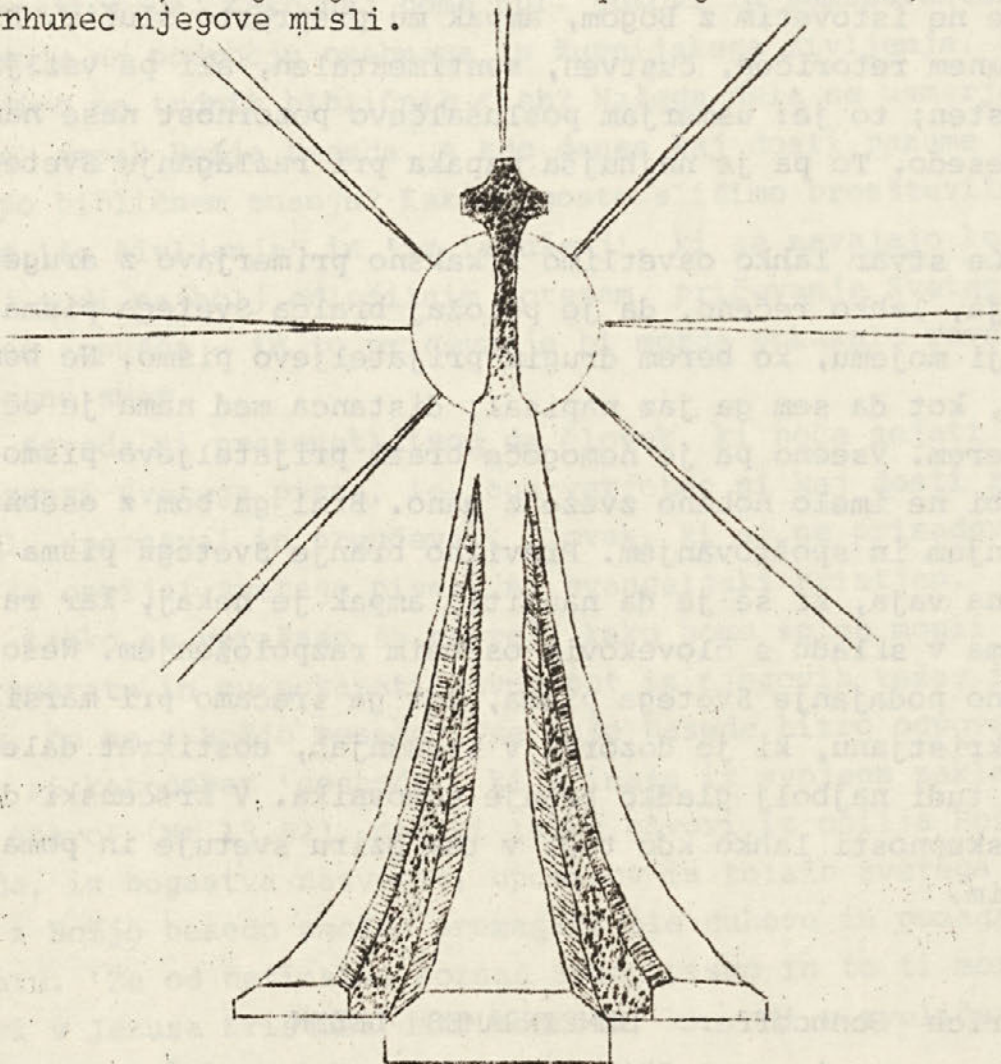
iz angleščine prevedel Peter Lah

Dietrich Bonhoeffer se je rodil leta 1906 v današnjem Wrocławu na Poljskem kot šesti od osmih otrok. Leta 1912 se je družina preselila v Berlin. Starši niso bili posebno verni, zato se bili presenečeni nad sinovo odločitvijo, da gre študirat teologijo. On pa je menil, da edino na tem področju lahko nekaj doseže.

Študiral je v Tübingenu, Rimu, Berlinu in pozneje eno leto tudi v New Yorku. Z 21 letom je napisal doktorsko disertacijo na temo 'Sanctorum communio - dogmatska raziskava o sociologiji Cerkve'. Nekaj let je potem deloval med protestanti v Barceloni, nato pa se je vrnil k teologiji.

Veliko težo je dajal Svetemu pismu, po katerem je hotel dosledno živeti. Upiral se je Hitlerju in ustanovil novo smer v nemški protestantski Cerkvi, ki pa ni imela širšega odmeva: Hitlerjeva propaganda je bila premočna in ljudje so se mu zlepa ali zgrda uklanjali. Bonhoeffer je v njej razvil nov način skupnega življenja, ki je bil popolnoma nov pri Nemcih. Skupno življenje, v kakršnega je Jezus poklical učence, je vzel resno. Bonhoeffer je bil tudi velik ekumenski delavec.

5. aprila 1943 so ga nacisti zaprli. V zaporih je bil vse do smrti 9. februarja 1945 v koncentracijskem taborišču v Flossenbürgu. Pisma, ki jih je v tem času pošiljal domačim, veljajo za vrhunec njegove misli.

VIHAR

"Ne, ne bo še zvonilo. Oh, saj res. Danes je nedelja. Saj vstanemo pol ure kasneje kot med tednom!"

Znova sem se ovil v tople odeje in poskušal zaspati.

"Ne, ne morem zaspati. Preveč sem vesel in navdušen nađ novim dnem. Popoldan grem domov. Pa vreme? Oh, saj res. Če bo burja preveč pihala in če bo medlo ne bo nič z vsem tem."

Pokosil sem. "Le zakaj drugi tako mečkajo." Seveda! Nikamor se jim ne mudi. Jaz tako težko pričakujem ta dan in ta trenutek, ko sem prost. To je moj popoldan - popoldan, ko lahko odidem kamor sam hočem. Nisem več vezan na šolski urnik in dnevni red.

Oglasi se tudi razum, ki počasi prevlada nad mojo nestrpnostjo. "No le pomiri se. Le pomiri to navdušenje, ta vihar. Nisi sam. Vse ne more biti le po tvoji volji. PA zakaj te prav danes srce vleče domov? Poglej! Oblači se, snežilo bo. Pa tudi burja in mraz danes najbrž ne bosta prizanašala. Da, da. Srce le gor ti sili, nazaj v planinski raj."

Končno! Stoli zaropočejo. Še zadnji križ in že hitim proti Ajdovščini. Pred vsak avto pomolim kazalec in čakam na usmiljenega voznika, ki bo le pritisnil na zavoro.

Hitim proti vrhu planote. Ves sem premočen od potu in smega, ki mi sega že do pasu. Vse me boli in skeli. Bolijo me noge, ki se le s težavo prebijajo skozi visoke zamete, skelijo me lica v katera brije mrzla burja in smeg, skelijo ušesa, oči, prsti na rokah. Oh, ali bom kmalu na vrhu? Ali bom sploh zmo- gel priti domov? Moram!

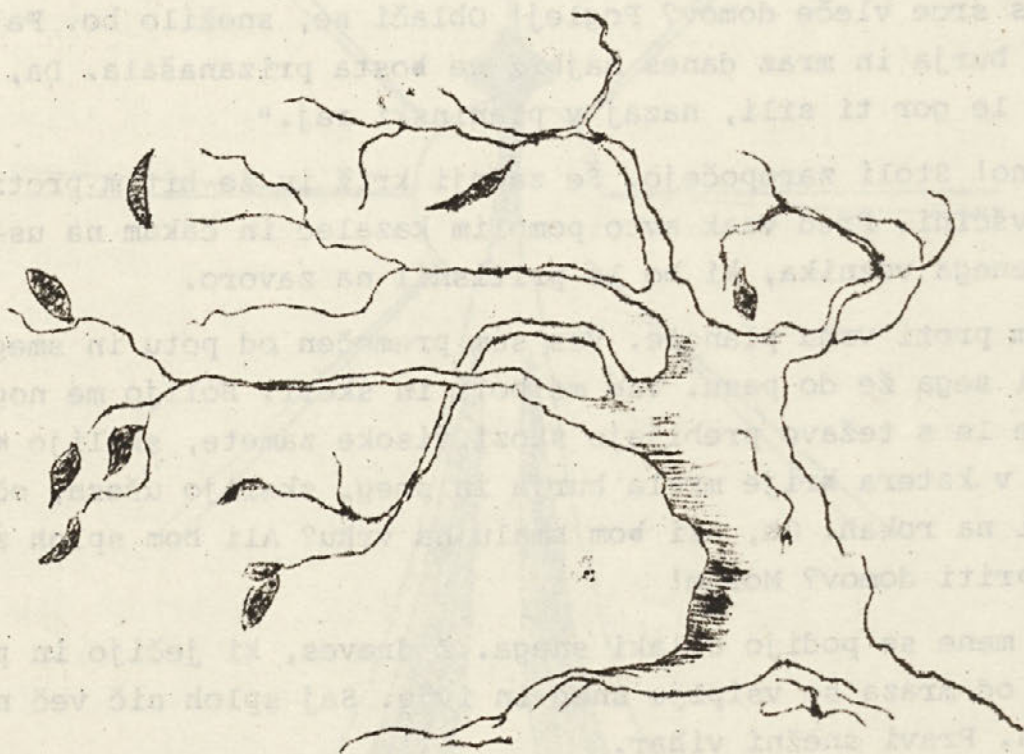
Mimo mene se podijo oblaki snega. Z dreves, ki ječijo in pokajo od mraza se vsiplje sneg in ivje. Saj sploh nič več ne vidim. Pravi snežni vihar.

Kaj ti je zadnjič naročala mama? Čemu se je nad teboj jezila oče? Ne hodi domov v takem vremenu!

Da. Tudi zadnjič sem lezel domov, vendar ni bilo toliko snega, ni bilo take burje. Starše zame skrbi. Bojijo se, da se prehladim, da celo ostanem v kakšnem zametu. Toda jaz. Ali jih poslušam? – Tudi v duši je divjal vihar.

Končno sem le prišel na vrh planote in pohitel proti domu. Že sem odpiral vrata v kuhinjo. V obraz mi je zavela toplota. Srečen sem bil, saj sem se rešil iz snežnega viharja. Prizaneseno mi je bilo tudi z grajo in jezo. Domači so me lepo sprejeli. Toda notranji vihar se še ni pomiril. Včasih ko je premočan prekipi in se razlije na jezik, na papir.

Vincenc Vidmar

V NJEGOVEM NAROČJU

Padam v temno brezno. Drvim v temo. Vse v meni se trga in podira. Vsi dobri sklepi in dobra volja so sfrfotali v modro nebo. Padam strmo, braz padala. Sprašujem se, kdaj bom treščil ob trdo skalo in se bo v meni razbil hudič, ki me je zapeljal. Želim se ustaviti na neki trdni skali in začeti ponovno. Toda okoli mene je tema in praznosta.

"Kdaj se boš ustavil?" me je vprašal kontrabas. Iz drugega kota me je spraševala trobenta: "Zakaj tako hitro obupuješ?" Tam nekje v globini je zabobnel boben: "Zakaj se trudiš, no-rec? Saj znaš samo padati!" In iz vrha gora se je zaslišal violončelo: "Matej, nič se ne boj. Bodi pogumen. Jaz sem s tabo tudi v tem breznu. Bodi vztrajen in nekoč boš zmagal." Ta koncert je trajal nekaj minut, dokler ni prva violina ponižno zaigrala: "Gospod, pomagaj mi, da se bom vzdignil na visoke himalajske gore." Po celinski pavzi pa je še dodala: "Gospod, bodi mi vedno ob strani."

Odložil sem violino in nato sem pristal s prazno koncertno dvorano v nekem drugem svetu. "Ali me bo Oče slišal iz tega sveta in mi prišel na pomoč?" je zašumelo v meni. No, On verjetno ne bo prišel. Mogoče bo prišel hlapec in mi vrgel rešilno vrv. Bil sem lačen višin. Samo to sem si želel, nič drugega. Bil sem prešibak, da bi lahko ponovno začel s plezanjem. Čakal sem rešilne vrvi, toda te ni bilo nikjer. Sedim v novem svetu in nemo zrem v višine gora. Čez nekaj časa zaslišim rahlo šumenje. Kmalu zatem zagledam hlapca s kmečko postavo na visokih gorah, brez rešilne vrvi. Otrpnil sem in nemo zrl vanj, ki me bo verjetno vsak trenutek začel zmerjati, kot volka, ki nadleguje Očetovo hišo in moti Gospodarja. Spraševal sem se, ali se nisem dovolj potrudil in lepo zaigral. Še vedno sem bulil v hlapca in nisem mogel verjeti, da z igranjem nisem zaslužil niti rešilne vrvi.

"Samo igranje nič ne pomaga! Sam se boš moral povzpeti!" je odmeval glas hlapca po soteskah. Toda teh besed nisem več slišal. Plavale so po zraku in butale ob trdo kamenje. Bil sem omamljen, toda ne od veselja, ampak od žalosti. Ni mi še prišlo

na misel, da ta zavrnitev pomeni ponovno vzpenjanje. V tem trenutku bi rabil vedro mrzle studenčnice. Toda tega vedra ni bilo nikjer.

"Nasvidenje," so odgovorile moje ustnice. Odšel sem. Nočem se več vzpenjati. Sit sem vsega. Odpravil sem se v nov svet egoizma, sovraštva in vojne. Ta svet je bil mnogo lažji kot pa svet ljubezni. Moj otožen pogled je zrl v hladna tla. Sonce je jokalo in solze so polzele po vsem mestu, v katerega sem se napotil. Mislil sem, da sem sam. Čez čas pa sem srečal celo ljudi. Toda ti ljudje so bili samo izpopolnjeni stroji, ki delajo in mislijo na gumb. Vse znajo premisliti, preračunati in stehtati, ne znajo pa ljubiti s čisto krščansko ljubeznijo. Počasi sem postajal lačen višin. 'Lačen sem bil in mi niste dali...' Kam sedaj, me je začela prebujati neprijetna žerjavica. Ali naj se ponovno odpravim k Očetu? Blagor njegovim hlapcem in deklam, ki se vsak dan sončijo v Njegovi Ljubezni in ne poznajo Velikega petka. Oh jaz nesrečni popotnik, z malho in popotno palico v rokah. Zakaj sem zapustil hišo Očeta in odšel v svet brez njegovega blagoslova. Morda te Oče vendarle sprejme v svojo hišo, mi je šepetal slaboten glas. Mogoče ti bo pa tokrat uspelo, je zašumelo. Ne, ne grem. Hlapci in deklice se mi bodo smejali in dejali: "Glej, kakšen je. Ves zaprašen, zanemarjen in potolčen po kolenih." Ne, ne, rajši umrem, kot pa da bi doživel to sramoto. Pa vendar v meni nekaj hrepeni po višinah. Vsi ti dobri in slabi glasovi so odmevali v moji praznoti vsevprek. Nekateri glasovi so govorili za vrnitev k Očetu, zopet drugi so bili proti. Kam sedaj? Kam se bo tehničnica prevesila, na katero stran? Žal je bilo preveč temnih glasov na njej in prevesila se je na levo stran. Odšel sem po prašni cesti. Ker sem bil še vedno lačen višin, sem odšel v središče mesta, da bi se najedel rožičev, ki jih ponuja današnja družba tehnike in računalništva.

Zlizani copati so me zanesli v kino. Želel sem si, da bi me filmsko platno odneslo v svet sanj. Upal sem, da bom v tem svetu pozabil na svoje padce in na neprijetno žerjavico, ki me je čedalje bolj pekla. Hotel sem pogasiti to tlečo žerjavico s filmom. Usedel sem se sredi dvorane, sam in zapuščen. Mimo mene so hodila človeška telesa. Vsakdo se je zanimal le zase. Za vsakogar je bil najpomembnejši Jaz, šele potem morda Ti in še

to z računarsko dobroto. Hotel sem, da bi se film čimprej začel. Končno so se luči pogasile, počasi, drug za drugo in na platnu so se pokazali uvodni filmski akordi.

Potrto sem bil, ko sem zapuščal dvorano. Tako trd in boleč je bil pristanek na zemlji. V filmu je bilo vse lepo, brez padcev in vsak je bil junak. Sedaj mi je bilo še bolj težko. Podoben sem bil bogatinu, ki mora v trenutku zapustiti vse svoje palače in se naseliti v revni koči, narejeni iz ilovice in trhljih desk. Neko kladivo me je pribijalo v solzno dolino in žerjavica je sedaj še bolj žarela. Nisem mogel več vzdržati. Preveč je bolelo. Nekaj se je v meni podiralo in trgalo. Kaj se je rušilo v meni? Ne vem, kaj je to bilo. Bilo pa je nekaj, kar mi je branilo, da bi se odpravil domov in padel na kolena pred Očeta.

Šele sedaj sem se lahko odpravil k Njemu. Skoraj nihče mi ni branil in delal zaprek na cesti. Toda kljub temu, da je bil sedaj moj sovražnik strto, se je pred mano dvigala jutranja meglica in mi zastirala pogled. Še nekaj trenutkov sem okleval. Ko pa je posijalo toplo sonce, je tudi ta meglica izginila. Šele sedaj sem se lahko odpravil domov. Pot je bila tudi danes dolga in samotna. Ponovno so me obhajali pomisleki, da bi se vrnil v svet betona in da bi živel od rožičev. Sonce je sedaj že premočno sijalo, da bi mi lahko še kdo nasprotoval. Grem, naprej! Danes ne bom odnehal. Boril se bom. Rekel si bom: "Oče, grešil sem zoper nebesa in pred Teboj, ker sem Te zapustil. Nisem več vreden, da bi se imenoval tvoj sin. Sprejmi me za najmanjšega hlapca in tvoja volja naj bo moj zakon."

Potrkal sem na velika, lesena, z žebli okovana vrata in ponižno čakal hlapca. Bil sem miren. Nikamor se mi ni mudilo. Čez nekaj časa sem zaslišal stopinje in takoj sem spoznal Očeteve korake. Srce mi je začelo močneje biti in rahla rdečica je obarvala moja izmозgana lica. Vrata so zaškripala in na njih se je pokazal Oče. Obstal je. Videl ga nisem, ker sem gledal v tla, vendar sem ga čutil. Nisem mogel stati pred Očetom, ker je bilo v meni še nekaj slabega, zato sem se vrgel na tla.

"Matej" so spregovorile njegove ustnice. Prvič po mnogih mesecih tavanja sem ponovno zaslišal svoje ime. Kdo in kdaj me je zadnji poklical po imenu, ne vem. Šele po tem klicu sem se spomnil, da imam tudi svoje ime. Dvignil sem glavo, toda z očmi

si še vedno nisem upal pogledati v njegovo obličje. Nisem mogel, kajti v meni je bilo še vedno nekaj mračnega in podlega, česar moj Oče ni ljubil.

"Matej," je spregovorilo njegovo srce. Šele sedaj sem si počasi upal dvigniti oči. Najprej sem se zagledal v njegove sandale. Bile so tako preproste in ljubke. V njih ni bilo nič gospodovalnega in sovražnega, ampak neka privlačnost. Njegova bela halja je bila brez zlatih okraskov. Ko sem bil še doma, smo mu že večkrat predlagali, naj se obleče v škrlat, saj je vendar gospodar štirih milijard ljudi. Samo nasmehnil se nam je in rekel: "Ne potrebujem ga." Sedaj se je v meni začel taliti hladan kos železa. Počasi, gram za gramom, dokler ni ostala praznina, oblečena v škrlat. Šele sedaj sem lahko dvignil oči. Z ustnicami in očmi je ljubeče gledal vame. V njih ni bilo nič temnega, ampak sama čista ljubezen. Njegov nasmešek je spominjal na obraz dveletnega otroka in njegove oči so bile podobne očem dekleta, ki zaljubljeno gleda svojega fanta. Bil sem presenečen in kesal sem se, da se nisem že prej odpravil k Očetu.

"Matej," je spregovorila njegova Ljubezen. Stopil je korak naprej in jaz sem vstal. Stegnil je roke proti meni in skočil sem v njegovo naročje. Močno sem ga stisnil okoli ramen in čutil sem njegovo Ljubezen. "Oče," sem izdaval. "Nikoli več **te ne zapustim.**" Iz mojih dveh studenčkov je pritekla solza, potem druga, tretja.... Jokal sem od veselja. Počutil sem se varnega v njegovem naročju. Bog je z mano.

Matej

NA POKOPALIŠČU

Praznik Vseh svetih je odhajal v preteklost. Tema zgodnjega večera je zastirala pogled in odmevala v spominih na vrvež srečanj in dogodkov, ki je pravkar utihnil

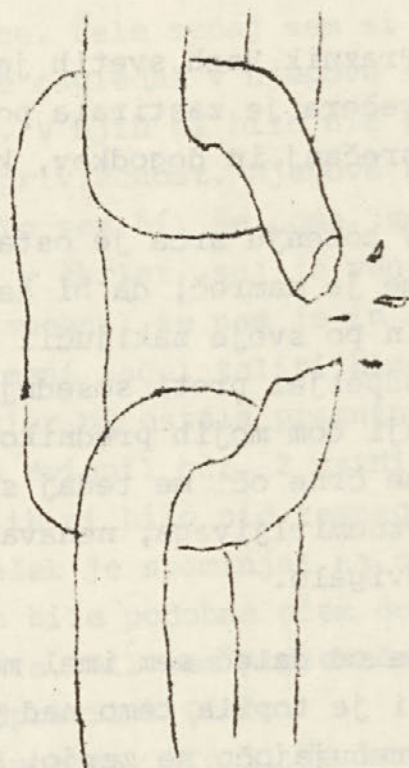
V hotenju srca je ostalo še nekaj neuresničenega. Mikalo me je namreč, da bi še enkrat stopil na domače pokopališče in po svoje zaključil praznični dan. Kmalu sem s kolesom odpeljal proti sosednji vasi, kjer je že več desetletij zadnji dom mojih prednikov. Pokrajina je dihala svež zrak, nje ne črne oči me tedaj sploh niso begale. Pričakovanje nečesa vznemirljivega, nenavadnega se je v meni porodilo in se dvigalo.

Že od daleč sem imel možnost videti medel odsev svetlobe, ki je topila temo nad pokopališčem in me spominjala na prebujajočo se zarjo. Korak mi je zastal med pokopališkimi vrati. A mojo pozornost je pritegnilo polje napol že dogorečih sveč. Morje drobnih plamenčkov je neenakomerno podrgetavalo in ogrevalo temni nočni oblak. Brezvetrna tišina je objemala božjo njivo in napolnjevala kraj s svečanostjo. Nagrobni spomeniki so se z dvignjenimi glavami razgledovali po svojih sosedih, a njihove govornice ni bilo čuti. Blaga svetloba je zbudila v meni čustvo neznanega veselja, ki me je obdalo in prijetno osvežilo. Z nekakšnim spoštovanjem do umrlih in posvečenega kraja sem previdno stopal med grobovi. Obiskal sem grobove sorodnikov in znancev. Zdelo se mi je, da nisem vreden niti trenutka te spokojnosti. Tiho sem odšel, v sebi pa sem odnesel veselo doživetje.

Janez Kvaternik

KRIK SAMOMORILCA

Smrt! Kako tuja mi je ta beseda, nekaj grozljivega se skriva za njo. Vsakokrat, ko jo slišim, me spreletava občutje tragičnosti, usodnosti, pa tudi nemočnosti. Ko pomislim, da bom moral tudi jaz nekoč umreti, mi je zelo neprijetno pri srcu. Toda smrt obstaja in jo lahko vsak dan vidimo. Hočeš nočeš se moram sprijazniti s tem. Posebno mesto pa zavzema v tej neznanki - smrti - samomor.

Do danes mi je bil samomor popolnoma tuj, saj sem le slišal o njem, kaj več pa ne. To vprašanje me ni niti dosti zanimalo. Danes pa sem se srečal z njim, samomorilcem, iz obraza v obraz. Bil mi je dober znanec, še več, prijatelj. Srečal sem ga po naključju. Njegovo obnašanje, govorjenje, hoja..., vse se mi je zdelo navadno. Bil je tak, kakršnega sem poznal že od prej. Na lepem pa mi pove, da je hotel narediti samomor. Tako me je presenetilo, da sem kar obstal. Sam pravi takole: "Problemi se se nakopičili v goro, ki je nisem mogel več premagati in to me je pripeljalo do tega dejanja. Enostavno nisem več zdržal. Zvečer sem vzel britvico in si z njo prerezal žilo. Takoj je iz nje brizgnila kri. Pustil sem jo teči toliko časa, da sem postal že omotičen. Takrat sem se pa ule-

gel na posteljo, da bi mi prišlo malo več krvi v glavo. Zbral sem še toliko moči, da sem šel, odprl vrata in zaklical: 'Pomagajte!' Prišli so: policija in prva pomoč in bil sem rešen." Hodila sva po snegu, ki je škripal pod nogami. Jaz pa sem zaprepaščen poslušal njegovo zgodbo. Čudil sem se njegovim besedam, kot se npr. te: 'To se mi je zdelo tako nujno in tako mirno sem si odprl žilo, kot bi dal žlico v usta.'

Zgodba me je globoko presunila. Molčal sem in ga gledal, gledal tako nerazumljivo, kot bi se zgodilo nekaj nerazumljivega. Jaz se ne bi mogel spraviti nad lastno življenje, še posebno ne na tak način, da si prerežeš žile, pa četudi bi bil tega življenja naveličan. Take misli so mi polnile srce, ko sem gledal v obraz navadnemu človeku, a vendar posebnemu; človeku, ki je prelil lastno kri.

Andrej Kravos

* * *

Človek lahko uničuje in pleni, pridobiva in kopiči, si izmišlja in odkriva - a velik je, ker njegova duša razume vse. Zanj je strahotno razdejanje, če zavije svojo dušo v mrtev strok brezčutnih navad in če ga slepa delovna mrzlica obkroža kot peščeni vihar, ki drvi izza obzorja. To resnično ubija visokega duha v njegovem bitju, ki je duh razumevanja. V bistvu človek ni suženj niti sebe niti sveta, ampak je tisti, ki ljubi. Njegova svoboda in izpolnitev je ljubezen, ki je samo drugo ime za popolno razumevanje. S to močjo razumevanja, s tem pronicanjem v svoje bivanje je združen z vseprežemajočim duhom, ki je hkrati kruh njegovi duši.

Rabindranath Tagore

* * *

Stopil je iz samostana. Plaz sončne svetlobe mu je udaril v obraz. Postal je nekaj trenutkov in si mežikaje ogledal okoličnico. Skozi moten zrak je plaval veliki bojni klic življenja, ki je vstajalo iz zimskega spanja. Pri stranskem poslopju je stala stara ženica in si dala opraviti z rožami.

"Ali so pozeble?" jo vpraša ob pogledu na rože, ki so žalostno molele v zrak svoja ožgana stebila. Njihova togost je bila nekaj tako tujega sredi brstečega življenja.

"Ja, letos je bila huda zima. Samo dve bršlinki sta ostali živi." Dve roži sta res malo manj trdo moleli v zrak. "Kdo pa ste, če smem vprašati?"

"Iz malega semenišča sem. Prišel sem na obisk k s. Pavli, pa ima duhovne vaje. V nedeljo ima zaobljube."

"A, iz semenišča," se njena rahla zadržanost takoj prevesi v gostoljubje. "Stopite no malo noter."

Soba je bila stranski prostor nekdanjega gospodarskega poslopja - kuhinja, spalnica in sprejemnica obenem. Kljub prenatrpanosti pa je iz nje vel občutek svežine, reda.

"Sedite malo." Izbral si je stol pri strani in se začel sprehajati po nabožnih predmetih in slikah, ki jih je bila soba polna. Beseda je dala besedo in pogovor je hitro stekel. Kmalu so bili na vrsti tudi semeniščniki.

"Veste, tudi jaz sem imela nečaka, ki je šel v Vipavo. Pa je izstopil. Saj se mi je od začetka zdelo, da ne bo ostal. Bil je bolj miren, pa so ga gospod kar poslali v semenišče." Pobrkljala je po ognju v štedilniku. 'Skleroza multiplex,' je opazil njene roke. Tišina mu je postala kar mučna.

"Za ta poklic se mora človek res sam odločiti, drugače ne gre. Še tako je dosti težav."

"Sem brala pri sestri - pozimi stanujem pri sestri, ker je tu preveč mraz - neko knjigo, kjer bogoslovci pišejo o svojem poklicu. Tako lepa se mi je zdela, da sem jo kar dvakrat prebrala. Notri vsak jasno pravi, da je imel hude težave - s starši, dekleti in drugimi, pa jih je na koncu le premagal." Priložila je na ogenj. Bilo mu je nerodno in ni vedel, kaj bi rekel. "Težave morajo biti," je spet povzela. "Tako Bog hoče."

Zato nam je pa dal sredstvo, da jih premagamo: tole," je dvignila rožni venec. "Tudi ti jih boš imel, a vztrajaj. In moli." Spet mučen trenutek tišine. Bilo mu je neprijetno razmišljati o križu, ko se je zunaj življenje pripravljalo, da z vsemi registri zapoje svojo zmagoslavno pesem. Zakaj ne bi pil iz te čaše kot vsi drugi? Šaj težave že pridejo, ne da bi jih klical.

"Glej, jaz sem stara. Ne naredim več veliko." Čaj je začel vreti. "A molim še lahko. Tudi zate bom molila. Ti pa se drži in postani to, kar si se namenil."

Mudilo se je že. Avtobus je imel kralu odpeljati in treba se je bilo oglasiti še pri sestrični. Vznemirjen, a nekako lažji je podal starki roko. Potihoma ga je jezilo, da ni v njem več tistega lahkotnega miru, ki je bil še pred nekaj minutami.

Čez nekaj dni pa je spoznal, da se biseri skrivajo v zelo neuglednih, da, celo robotih školjkah.

Peter Lah

DAN SE JE RODIL, NOV, SPET POVRNJENI DAN

Sonce se je dvignilo nad visoke stolpnice. Jutranje meglice so še slednjič odzdravile noči, preden so se razblinile. Kljubovati svetlemu soncu niso mogle, to jih je s svojimi žarki razkropilo na vse strani. Poslednji zdihljaji nočnega vetrca so se umirili. Po nebu so jadrane ptice, ko so vzele žezlo kraljevanja pod svoja krila. Jutro je njihovo. Hočejo ga še bolj in bolj olepšati s svojim pesniškim ustvarjanjem. So kot glasbeniki, ki nenehno snujejo. Ne poznajo miru in vetrca bi lahko njihove kot biser čiste melodije razkadil.

Zaspano mesto so videli ti letalci pod seboj. Na okenskih policah so dehtele rože, ki jih je žejalo po jutranji svetlobi. Mesta si niso mogla privoščiti rastlinskega razkošja. Vsaka bilka je sredi tega asfalta in betona iskala bedno življenjsko prostost in upala, da ji bo vendarle zgodnja meglica darovala toliko vlage za življenje v polnosti. Drevje je bilo tudi v strahu, da jim bo kalna mestna megla čez dan zaprla pogled kvišku. Pilo je in srkalo jutranjo moč. Edino ljudje, ki so na oaze pozabili, so počasi zapuščali tople postelje. Kaj je z njimi? So mar postali dnevni lenuhi? Nikogar ni motilo niti neprestano avtomobilsko brnenje. Navajeni so ga. Okna so odpirali brez naglice, zehajoče in lenobno. Za svet okoli sebe se niso menili. Stali so ob strani in čudaško zrli sami vase. Ni jim bilo mar ptic, trave, rož in dreves. Niso potrebovali jutranjega sonca, vse je bilo zanje španska vas.

Sonce pa se je dvigalo. Življenje in voljo je odgrinjalo vsem, ki so le želeli. Fontana čiste, bistre vode, ki zadosti žeji celotnega dne, nikoli presahla in vedno čista. Tako se je prebujalo jutro.

Iz prelesti te čudovite svetlobe modrega neba so si skozi moje okno utirali pot snopiči sončnih žarkov, ki so razdajali ta vseprodirajoči ogenj moči. Sonce tudi meni ni dalo miru. Zlati žarki so nenehno obsipavali moje oči, ki so se komaj budile iz nočnega sna.

Prebudil sem se. Preko pokrajine se je oglašal zvon. Mirno, harmonično kot hrepenenje, ki nekoga išče. Iskal je ljudi, da pridejo k sveti daritvi. Njegov odmev me je zato navdajal s

prešernostjo. Vstal sem in se brez prevelikega hrupa oblekel. Odbilo je tričetrt, odšel sem.

Več cerkva je v tem mestu. Menda ena pravoslavna, dvoje evangeličanskih in troje katoliških. Majhno je to mesto in toliko Božjih hramov. Edini med temi, ki mi je bil poznan, je cerkev Gospodovega oznanenja. Pred kratkim je bila obnovljena. Pred njo so se zgrinjale množice ljudi. Otroci bi radi vstopili skozi desni vhod. Starejši so neusmiljeno pritiskali naprej, mlajši so ostajali zadaj. Tako je nastalo vršenje, podobno tistemu, ko se otroci zbirajo pred šolo. Ob glavnih vratih so stali možje in mirno kadili. Pred menoj so stali tisti, ki bi jih lahko primerjal z manekeni. Čistoča in red sta bila vsem na mestu. Mimo njih so se kakor v procesiji vrstile žene. Starejše so bile pred mlajšimi. Dekletom lepote ni bilo mogoče oporekati, lahko so se enačile z moškimi. Njihov izraz nežnosti je vzbujal spoštovanje. Kakor neveste so prihajale skozi vrata, za njimi so že bili ženini in vrsta se je vse bolj krajšala.

Vstopil sem. Spoštljivo sem pokleknil, se pokrižal in se del v eno izmed zadnjih klopi. Oči so preletele neznan prostor. Okna, klopi, tudi oltar je bil drugačen, narejen iz lesa, podoben kelihu. Na stenah je viselo štirinajst podob. Križev pot, naslikan v modernem slogu. Za vsem tem pa je stal tabernakelj, prostor za dirigenta. Orkester ima prostor med klopmi.

Vsak čas se bo začelo. Koncert trpljenja se bo dvignil v mnogih cerkvah istočasno. Orkester že igra, solist se zbere. Prvič bo nastopil na današnjem nastopu, zato je v dvomih. Že igra, melodija doni kot čista beseda. Ne preneha, še bolj se razvname: "Was alles wurde Jesus tun nur eines zu haben; diese Kinder, dieses lebendiges Wachstum, diese Bäume des Lebens einigen Willens und seiner grössten Hoffnung - der Wahrheit."

Dvignil se je.

"Bruder es muss wieder geboren sein was uns fühlt! Amen!"

Nosnice so mu še vedno drgetale, lasje so kipeli kvišku, znojne kaplje so orosile čelo. Utrujen je spustil roko. Popravljal si je štolo, ki jo je med pridigo skoraj izgubil. Pogladil si je lase. Orkester se ni čudil, danes je lepo zaigral. Instrumenti sedaj nadaljujejo njegovo temo. Molili smo vero.

"Ich glaube...."

Solo v koncertu igra duhovnik. Brhka violina vodi svoj glas

pred Boga, ljudje ubrano uglašujejo instrumente za njim. Solist tekmuje z orkestrom. Bog dirigira. Dirigent nikdar ne zataji. En, dva, tri; en, dva, tri, mu poigrava taktirka. Zatajil je solist. Dajmo, še enkrat ukaže dirigent. Prepozno ste zaigrali, orkester se je zmedel, gospod duhovnik. Tako so igrali na vajah, kakšen pa je koncert v življenju? Po mnogih operah v svetu solisti igrajo pravilno in se ne zmotijo. Nekje v malih mestih in vasicah, pa tudi v velemestih, kjer pride na koncert več tisoč ljudi, so motnje duhovnika pogoste. Orkester po nekaj mesecih vaje izgubi pogum in dirigent se mora zelo dobro potruditi, da ponovno združi orkester. Solist v tej župniji igra pravilno, igralci so navdušeni nad njim. Bog bo gotovo zadovoljen.

Solista čaka zdaj samo še kadenca, zadnje dejanje pred zaključkom - koda. Odlično je podajal trpljenje, ponovno darovanje. Orkester je nemo čakal, kdaj bo lahko vstopil. Valovi melodij so se odbijali od sten in stokrat pretresli poslušalce. Največji smisel je bila prav kadenca, na tem se je gradila vsa maša. Človek je vzdignil pred Boga svoje telo. Dirigent je solista spremljal, ne bo se zmotil, ne sme se.

Koda. Stopil sem v vrsto, orkester je zaigral na vse instrumente. Solista so preglasili, prevzeli so njegovo melodijo. Bogu je treba še malo, pa bo dejanje končano.

"Christi Leib!" Dirigent zamahne zadnjič. Mu bo poslušalec zaploskal? "Amen." Odgovoril mu je JA.

Viselo je sonce nad mestom. Ura se je bližala poldnevu. Ljudje so komaj nekaj minut prej vstali, mesto se je zbudilo iz dolgega, preveč dolgega sna. DAN SE JE RODIL, NOV, SPET POVRNjeni DAN.

Mitja Slane

* * *

NIHČE SE NIMA PRAVICE DOTAKNITI RANE,

ČE JE NIMA S ČIM OBVEZATI.

* * *

Letošnji športni dan je prišel na praznik sv. Jožefa. Kakor vse ostale smo tudi tega z veseljem pričakovali. Ta dan smo hoteli napraviti čimbolj pester,

V nas se je porajalo precej želja, kako ta dan preživeti; nekatere so bile bolj primerne, druge manj. Ker pa je kazalo, da bo verjetno deževno vreme, je precej predlogov odpadlo. Tretji in četrti razred sta se tedaj odločila, da se bosta šla na Črni vrh smučat, mi in prvi razred pa smo želeli obiskati Postojnsko jamo. In res, na športni dan je bilo bolj slabo vreme. Tretji razred se je že v zgodnjih jutranjih urah z avtobusom odpeljal na Črni vrh. Ostali trije razredi smo začeli zapuščati semenišče po zajtrku. Za prevoz 4. razreda sta poskrbela spiritual in ekonom. Na Črnem vrhu sta si tudi onadva nadela smuči. Tisti, ki smo še ostali, smo se pod vodstvom prof. Melinka odpeljali v Postojno, kjer je rahlo snežilo. Z ogledom jame smo pričeli ob pol desetih. Dobili smo prijaznega vodiča, zato nas je ogled še bolj obogatil. Kljub temu, da nisem bil prvič tam, sem vse to Božje stvarstvo čisto drugače, globlje doživljal. V takšnem prostoru lahko najdemo toliko znamenitosti, toliko presenečenj. Toda najti jih je treba. Imeti je treba odprte oči; oči, ki so pripravljene kaj videti. Se znamo ustaviti ob najmanjših stvareh in jim priznati svojo vrednost? Teh imamo v Sloveniji mnogo. Čeprav ni velika.

"Majhna je.... in ker ne moremo opevati njene prostranosti, opevamo in povečujemo njene kotičke, ki pa so polni lepote."

Za vse je bila enkratno doživetje koncertna dvorana. V njej smo zapeli tudi nekaj pesmi.

Ko smo se popoldne vračali domov, sem na avtobusu še premišljeval o naši lepi deželi. Premalo pa se trudimo, da bi tako ohranili in da bi tisto, kar pač zaradi človeške nepazljivosti ni več tako lepo, poskušali kolikor se da popraviti. Truditi se moramo, da se bomo v tem poboljšali. In potem smo res lahko ponosni na svojo majhno, z mnogimi čudesi obogateno domovino.

Mislím, da nam je tudi ta športni dan in obisk Postojnske jame pripomogel, da bomo vsaj za kanček, če že ne več, bolj cenili in spoštovali prelepo slovensko zemljo.

K A Z A L O

Urednikova beseda	1
13. DOSP v Trstu	2
Solunskemu Metodu na slovanski oltar	3
Kaj mi pomeni Jezus	11
Kovač	12
Pohlep	13
Poklical si me	14
Pismo	15
Pogovor s slikarjem Lucijanom Bratušem	17
Branje Svetega pisma	23
Vihar	29
V njegovem naročju	31
Na pokopališču	35
Krik samomorilca	36
Kovačnica kadrov	38
Dan se je rodil, nov, spet povrnjeni dan	40
Športni dan	43
Kazalo	44

* * * * *

ISKRE, glasilo semenišnikov Srednje verske šole v Vipavi.
Leto XVII, številka 3. Mentor: Stane Gradišek. Urednika:
Janez Kvaternik in Peter Lah. Razmnožuje: 3. in 4. razred SVŠ.

ZAHVALJUJEMO SE VSEM, KI STE NAM Z DENARNIMI PRISPEVKI ALI
KAKO DRUGAČE POMAGALI PRI IZIDU TE ŠTEVILKE.

SEMENIŠKA
KNJIŽNICA
V VIPAVI

Šolsko glasilo
KNJIŽNICA

Leto

ISKRE

Inv. št.
19055

Škofjiska gimnazija

Semenišče Vipava

